

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 8/2005 rd

Regeringens proposition om godkännande av vissa internationella protokoll som upprättats inom området för atomansvarighet samt med förslag till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i dessa protokoll och om ändring av atomansvarighetslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 februari 2005 en proposition om godkännande av vissa internationella protokoll som upprättats inom området för atomansvarighet samt med förslag till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i dessa protokoll och om ändring av atomansvarighetslagen (RP 2/2005 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i saken. Utlåtandet (GrUU 14/2005 rd) har bifogats betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Yrjö Sahrakorpi, handels- och industriministeriet
- lagstiftningsråd Ronald Wrede, utrikesministeriet
- lagstiftningsråd Antti T. Leinonen, justitieministeriet
- miljøråd Olli Pahkala, miljöministeriet
- direktör Antti Niittylä, Strålsäkerhetscentralen STUK
- verkställande direktör Peter Granqvist, Nordiska Kärnförsäkringspoolen
- direktör Heikki Raumolin, Fortum Power and Heat Oy
- chefen för juridiska ärenden Risto Siilos, Industrins Kraft Ab.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Finsk Energiindustri rf
- Finlands naturskyddsförbund rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner ändringarna i Pariskonventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område och i den i Bryssel ingångna tilläggskonventionen.

Atomansvarighetslagen föreslås bli ändrad så att ansvaret för innehavaren av en atomanläggning i Finland ska vara obegränsat för atomskador som uppkommer i Finland till följd av en och

samma atomolycka. Anläggningsinnehavaren ska med tanke på ansvarigheten ha en försäkring på minst 700 miljoner euro.

Finska staten ska svara för skador som överstiger anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp upp till 1 200 miljoner euro. Ansvarsbeloppet stiger alltså som mest till 500 miljoner euro. Dessutom har den internationella skadeståndssammanslutningen ett ersättningsansvar om högst 300 miljoner euro, varav Finlands andel är 5,8 miljoner euro. Anläggningsinnehavarens ansvar som ska försäkras, Finska statens ansvar och den internationella skadeståndssammanslut-

ningens ansvar uppgår alltså till sammanlagt 1 500 miljoner euro.

En finländsk anläggningsinnehavare ansvarar för den del av skadorna som överstiger ersättningarna ur anläggningsinnehavarens försäkring samt de ersättningar Finska staten och den internationella skadeståndssammanslutningen betalar.

Miljöskador föreslås höra till de skador som ersätts. Lagen föreslås också bli ändrad så att skadeståndstalan ska väckas inom 30 år från en atomolycka. För andra skador föreslås tiden för väckande av talan fortfarande vara 10 år.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Ekonomiutskottet föreslår att riksdagen godkänner de i propositionen ingående internationella protokollen om skadeståndsansvar på atomenergis område och lagförslagen med ändringar i ikraftträdandebestämmelsen i lagförslag 3.

Atomansvarighetslagen ändras så att ansvaret för innehavaren av en atomanläggning i Finland blir obegränsat för atomskador som uppkommer i Finland till följd av en och samma atomolycka. Protokollet genom vilket Pariskonventionen ändras tillåter detta. När det gäller atomskador som uppkommer någon annanstans än i Finland är ansvaret för innehavaren av en atomanläggning i Finland begränsat till 700 miljoner euro. En anläggningsinnehavare ska ha en försäkring för skador till ett belopp av 700 miljoner euro.

Experter som utskottet hört har riktat kritik mot att det genom lag ska bestämmas att innehavaren av en atomanläggning i Finland har obegränsat ansvar. Obegränsat ansvar förekommer i Tyskland och Schweiz, av vilka det sistnämnda landet avser att tillträda konventionerna. Enligt propositionsmotiven kan produktion av atomenergi anses som en etablerad industrigren i Finland, och därför kan man här följa principen om obegränsat ansvar, som är huvudregel inom skadeståndsrätten. Utskottet är helt överens med regeringen.

En del av de utfrågade experterna hyser tvivel om att det går att få försäkringar på 700 miljoner euro. Enligt inhämtade bedömningar torde beloppet ändå inte vara något problem. Något som däremot kan vara problematiskt för försäkringen är dels förlängningen av tiden för väckande av talan från 10 till 30 år i fråga om personskador, dels terrorismhotet.

Det är viktigt, menar utskottet, att regeringen ger akt på hur den nya lagstiftningen påverkar möjligheterna att få försäkring.

Utskottet konstaterar att i våra närområden har i likhet med oss Sverige, Danmark och Norge tillträtt Pariskonventionen. De baltiska länderna och Polen är parter i Wienkonventionen. De fördragsslutande parterna i den konventionen har ett atomansvarighetssystem som i allt väsentligt liknar det som parterna i Pariskonventionen har. Däremot har Ryssland inte anslutit sig till någon konvention. Ryssland undertecknade Wienkonventionen 1996 men har inte ratificerat den.

Pariskonventionens mål är att ömsesidighet ska tillämpas i så hög grad som möjligt. I analogi härmed beviljar Finland ersättningsförmåner för skador som uppkommer i andra stater endast i samma omfattning som skador som uppkommer i Finland ersätts enligt dessa staters lagstiftning. Eftersom Ryssland inte är med i den internationella skadeståndssammanslutningen funge-

rar ömsesidighetsprincipen inte gentemot Ryssland.

Detaljmotivering

3. Lag om ändring av atomansvarighetslagen

Ikraftträdandebestämmelsen. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att ikraftträdandetiden för bestämmelserna i lagförslaget enligt propositionsmotiven kan variera beroende på om Paris- och Brysselprotokollen träder i kraft samtidigt eller vid olika tidpunkter. Grundlagsutskottet påpekar att ikraftträdandebestämmelsen i den föreslagna lagen inte medger att lagen införs gradvis.

Ekonomiutskottet har ändrat 1 mom. i ikraftträdandebestämmelsen så att lagen kan införas gradvis.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår ekonomiutskottet

att riksdagen godkänner det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 ja-

nuari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982, till den del protokollet hör till Finlands behörighet,

samt det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av konventionen av den 31 januari 1963 utgörande tillägg till Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982,

att lagförslag 1 och 2 godkänns utan ändringar och

att lagförslag 3 i övrigt godkänns utan ändringar, men ikraftträdandebestämmelsen med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

3. lagförslag

*Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.
(2 och 3 mom. som i RP)*

Helsingfors den 12 maj 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Jari Leppä /cent
medl. Sari Essayah /kd
Klaus Hellberg /sd
Reijo Kallio /sd
Esko Kiviranta /cent
Martti Korhonen /vänst
Miapetra Kumpula /sd

Seppo Lahtela /cent
Klaus Pentti /cent
Antti Rantakangas /cent
Martin Saarikangas /saml
Sari Sarkomaa /saml
Juhani Sjöblom /saml
Oras Tynkkynen /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.

EkUB 8/2005 rd — RP 2/2005 rd